

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Пренес

РЕШЕНИЕ № 685

от 31 октомври 2008 година

**ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА БЮДЖЕТНАТА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2009-2011 г.,
ПРИЕМАНЕ НА РАЗХОДНИТЕ ТАВАНИ ПО ПЪРВОСТЕПЕННИ
РАЗПОРЕДИТЕЛИ С БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ ЗА ПЕРИОДА 2009-2011 г. И
ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ
НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ**

На основание чл. 14, ал. 2 и 3 от Закона за устройството на
държавния бюджет

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Одобрява тригодишната бюджетна прогноза за периода 2009-2011 г. съгласно приложение № 1.

2. Приема разходните тавани по първостепенни разпоредители с бюджетни кредити за периода 2009-2011 г. на държавните органи, министерствата, ведомствата, Сметната палата, Комисията за финансов надзор, Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса, Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите” и Учителския пенсионен фонд съгласно приложение № 2.

3. Приема разходните тавани по извънбюджетни фондове за периода 2009-2011 г. съгласно приложение № 3.

4. Приема проекта на субсидиите/трансферите за Българската национална телевизия, Българското национално радио, Българската академия на науките, държавните висши училища и държавните висши военни училища за периода 2009-2011 г. съгласно приложение № 4.

5. Приема разходните тавани по бюджета на общините за делегираните от държавата дейности за периода 2009-2011 г. съгласно приложение № 5.

6. Одобрява актуализация на Стратегията за управление на държавния дълг съгласно приложение № 6.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Сергей Станишев

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА

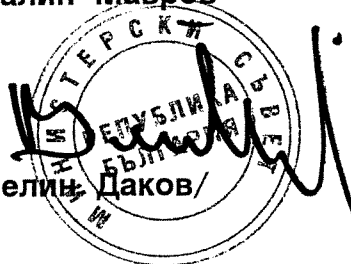
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Севдалин Мавров

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ

“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

/Веселин Даков/

ТРИГОДИШНА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2009-2011 г.

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	2009 Прогноза	% от БВП	2010 Прогноза	% от БВП	2011 Прогноза	% от БВП
млн. лв.						
Общо приходи	32 556,3	44,3%	35 421,8	44,2%	38 744,0	44,3%
Данъчни приходи	25 728,2	35,0%	28 138,6	35,1%	31 050,0	35,5%
Преки данъци	10 946,1	14,9%	11 968,8	15,0%	13 330,4	15,2%
Корпоративни данъци	2 617,0	3,6%	2 781,3	3,5%	3 010,5	3,4%
Данък върху доходите на физическите лица	2 326,5	3,2%	2 658,4	3,3%	3 035,2	3,5%
Приходи на социалното и здравното осигуряване	6 002,6	8,2%	6 529,2	8,2%	7 284,7	8,3%
Осигурителни вноски за ДОО	4 338,6	5,9%	4 618,2	5,8%	5 011,5	5,7%
Здравноосигурителни вноски	1 664,0	2,3%	1 911,0	2,4%	2 273,2	2,6%
Косвени данъци	13 795,8	18,8%	15 089,0	18,8%	16 533,1	18,9%
ДДС	9 320,5	12,7%	10 300,0	12,9%	11 400,0	13,0%
Акцизи	4 260,3	5,8%	4 564,0	5,7%	4 898,1	5,6%
Мита и митнически такси	215,0	0,3%	225,0	0,3%	235,0	0,3%
Други данъци	986,2	1,3%	1 080,8	1,4%	1 186,5	1,4%
Неданъчни приходи	3 817,8	5,2%	3 823,8	4,8%	3 870,5	4,4%
Помощи	3 010,3	4,1%	3 459,4	4,3%	3 823,5	4,4%
помощи от страната	27,3	0,0%	27,3	0,0%	27,3	0,0%
външни помощи	2 983,0	4,1%	3 432,1	4,3%	3 796,2	4,3%
Общо разходи и Вноска в общия бюджет на ЕС	30 362,0	41,3%	32 993,9	41,2%	36 075,1	41,2%
Общо разходи	29 430,2	40,0%	32 037,3	40,0%	35 038,8	40,0%
Общо нелихвени разходи	28 793,5	39,2%	31 339,5	39,1%	34 261,1	39,1%
Текущи нелихвени разходи	22 709,6	30,9%	24 579,3	30,7%	26 434,2	30,2%
Заплати и стипендии	4 349,1	5,9%	4 761,2	5,9%	5 231,3	6,0%
Заплати	4 285,4	5,8%	4 697,1	5,9%	5 167,0	5,9%
Стипендии	63,7	0,1%	64,0	0,1%	64,4	0,1%
Осигурителни вноски	1 102,3	1,5%	1 205,4	1,5%	1 315,7	1,5%
Издръжка	5 310,8	7,2%	5 582,2	7,0%	5 886,4	6,7%
в т.ч. плащания за попълване на държавния резерв	80,8	0,1%	61,6	0,1%	41,6	0,0%
Субсидии - общо	1 828,8	2,5%	2 107,6	2,6%	2 119,2	2,4%
Субсидии	1 597,3	2,2%	1 867,1	2,3%	1 868,6	2,1%
Субсидии за осъществяване на болнична помощ	231,4	0,3%	240,5	0,3%	250,5	0,3%
Социално осигуряване и грижи	10 118,6	13,8%	10 923,0	13,6%	11 881,6	13,6%
Пенсии	6 530,5	8,9%	7 196,0	9,0%	7 839,8	9,0%
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	1 841,7	2,5%	1 773,7	2,2%	1 813,6	2,1%
Здравноосигурителни плащания	1 746,4	2,4%	1 953,2	2,4%	2 228,2	2,5%
Дълготрайни активи	5 192,5	7,1%	5 927,5	7,4%	6 941,6	7,9%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи	891,3	1,2%	832,7	1,0%	885,4	1,0%
- за структурни реформи и публични инвестиции	500,0	0,7%	400,0	0,5%	400,0	0,5%
- бюджет	301,3	0,4%	332,7	0,4%	375,4	0,4%
- за бедствия	90,0	0,1%	100,0	0,1%	110,0	0,1%
Лихви	636,7	0,9%	697,8	0,9%	777,6	0,9%
Вноска в общия бюджет на ЕС	931,8	1,3%	956,5	1,2%	1 036,3	1,2%
Бюджетно салдо	2 194,3	3,0%	2 428,0	3,0%	2 668,9	3,0%
БВП	73 485,0		80 058,7		87 520,3	

РАЗХОДНИ ТАВАНИ ЗА ПЕРИОДА 2009-2011 ГОДИНА

(в хил.лв.)

№	Държавни органи, министерства, ведомства, Сметна палата, Комисия за финансов надзор, Национален осигурителен институт, Национална здравноосигурителна каса, Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и Учителски пенсионен фонд	Разходен таван	Разходен таван	Разходен таван
		2009 г.	2010 г.	2011 г.
	1	2	3	4
1	Администрация на президента			
	Общо разходи	7 154,0	7 507,0	7 831,0
	Текущи разходи	6 265,9	6 618,9	6 942,9
	Капиталови разходи	888,1	888,1	888,1
2	Министерски съвет			
	Общо разходи	53 763,0	55 753,0	57 644,0
	Текущи разходи	47 617,0	49 607,0	51 498,0
	Капиталови разходи	6 146,0	6 146,0	6 146,0
3	Конституционен съд			
	Общо разходи	2 392,0	2 532,0	2 677,0
	Текущи разходи	2 252,0	2 392,0	2 537,0
	Капиталови разходи	140,0	140,0	140,0
4	Министерство на финансите			
	Общо разходи	354 395,0	383 851,0	428 319,0
	Текущи разходи	300 495,0	328 261,0	371 829,0
	Капиталови разходи	53 900,0	55 590,0	56 490,0
5	Министерство на външните работи			
	Общо разходи	171 535,5	176 100,4	178 346,3
	Текущи разходи	153 497,4	158 062,3	160 308,2
	Капиталови разходи	18 038,1	18 038,1	18 038,1
6	Министерство на отбраната			
	Общо разходи	1 190 120,0	1 257 448,0	1 325 410,0
	Текущи разходи	938 641,0	1 005 969,0	1 073 931,0
	Капиталови разходи	251 479,0	251 479,0	251 479,0
7	Министерство на вътрешните работи			
	Общо разходи	1 032 738,0	1 117 863,0	1 205 919,0
	Текущи разходи	1 008 312,3	1 093 837,3	1 181 893,3
	Капиталови разходи	24 425,7	24 025,7	24 025,7
8	Министерство на правосъдието			
	Общо разходи	205 524,0	216 739,4	227 988,2
	Текущи разходи	157 484,0	168 699,4	179 948,2
	Капиталови разходи	48 040,0	48 040,0	48 040,0
9	Министерство на труда и социалната политика			
	Общо разходи	1 146 507,2	1 061 734,5	1 073 490,1
	Текущи разходи	1 141 270,5	1 056 497,8	1 068 253,4
	Капиталови разходи	5 236,7	5 236,7	5 236,7
10	Министерство на здравеопазването			
	Общо разходи	644 764,7	656 443,0	673 306,0
	Текущи разходи	598 675,3	620 353,6	637 216,6
	Капиталови разходи	46 089,4	36 089,4	36 089,4

№	Държавни органи, министерства, ведомства, Сметна палата, Комисия за финансов надзор, Национален осигурителен институт, Национална здравноосигурителна каса, Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и Учителски пенсионен фонд	Разходен таван	Разходен таван	Разходен таван
		2009 г.	2010 г.	2011 г.
	1	2	3	4
11	Министерство на образованието и науката			
	Общо разходи	441 069,1	467 623,7	491 693,8
	Текущи разходи	424 238,8	450 793,4	474 863,5
	Капиталови разходи	16 830,3	16 830,3	16 830,3
12	Министерство на културата			
	Общо разходи	121 899,6	128 747,6	135 340,3
	Текущи разходи	109 296,8	116 144,8	122 737,5
	Капиталови разходи	12 602,8	12 602,8	12 602,8
13	Министерство на околната среда и водите			
	Общо разходи	57 236,0	59 995,2	62 519,9
	Текущи разходи	46 406,9	49 166,1	51 690,8
	Капиталови разходи	10 829,1	10 829,1	10 829,1
14	Министерство на икономиката и енергетиката			
	Общо разходи	103 911,8	110 262,3	114 245,9
	Текущи разходи	92 365,7	98 716,2	102 699,8
	Капиталови разходи	11 546,1	11 546,1	11 546,1
15	Министерство на регионалното развитие и благоустройството			
	Общо разходи	72 765,4	75 198,6	77 282,9
	Текущи разходи	39 266,0	41 304,2	43 438,5
	Капиталови разходи	33 499,4	33 894,4	33 844,4
16	Министерство на земеделието и храните			
	Общо разходи	379 464,1	361 774,6	301 774,6
	Текущи разходи	352 168,2	334 478,7	274 478,7
	Капиталови разходи	27 295,9	27 295,9	27 295,9
	в т. ч.			
	Фонд "Тютюн" - субсидия за тютюнопроизводителите			
	Общо разходи	80 000,0	60 000,0	0,0
	Текущи разходи	80 000,0	60 000,0	0,0
17	Министерство на транспорта			
	Общо разходи	81 487,6	84 637,0	87 543,9
	Текущи разходи	49 591,0	52 740,4	55 647,3
	Капиталови разходи	31 896,6	31 896,6	31 896,6
18	Министерство на държавната администрация и административната реформа			
	Общо разходи	81 178,0	84 905,0	88 356,0
	Текущи разходи	59 760,0	63 487,0	66 938,0
	Капиталови разходи	21 418,0	21 418,0	21 418,0
19	Министерство на извънредните ситуации			
	Общо разходи	182 575,4	168 000,5	147 344,4
	Текущи разходи	69 610,6	74 249,3	73 593,2
	Капиталови разходи	32 182,8	32 182,8	32 182,8
	Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	80 782,0	61 568,4	41 568,4
	в т. ч.			

№	Държавни органи, министерства, ведомства, Сметна палата, Комисия за финансов надзор, Национален осигурителен институт, Национална здравноосигурителна каса, Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и Учителски пенсионен фонд	Разходен таван	Разходен таван	Разходен таван
		2009 г.	2010 г.	2011 г.
	1	2	3	4
	Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"			
	Общо разходи	110 663,4	92 323,2	67 958,9
	Текущи разходи	19 681,4	20 554,8	16 190,5
	Капиталови разходи	10 200,0	10 200,0	10 200,0
	Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	80 782,0	61 568,4	41 568,4
20	Държавна агенция "Национална сигурност"			
	Общо разходи	133 405,0	154 145,0	173 075,0
	Текущи разходи	110 605,0	134 345,0	156 775,0
	Капиталови разходи	22 800,0	19 800,0	16 300,0
21	Държавна агенция по горите			
	Общо разходи	112 029,9	113 493,7	113 493,7
	Текущи разходи	102 529,9	103 993,7	103 993,7
	Капиталови разходи	9 500,0	9 500,0	9 500,0
22	Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия			
	Общо разходи	12 068,0	12 302,0	12 536,0
	Текущи разходи	3 068,0	3 302,0	3 536,0
	Капиталови разходи	9 000,0	9 000,0	9 000,0
23	Комисия за защита от дискриминация			
	Общо разходи	3 179,0	3 302,0	3 402,0
	Текущи разходи	2 979,0	3 102,0	3 202,0
	Капиталови разходи	200,0	200,0	200,0
24	Комисия за защита на личните данни			
	Общо разходи	3 612,0	3 721,0	3 814,0
	Текущи разходи	2 412,0	2 521,0	2 614,0
	Капиталови разходи	1 200,0	1 200,0	1 200,0
25	Държавна агенция за информационни технологии и съобщения			
	Общо разходи	33 347,6	33 962,7	35 050,7
	Текущи разходи	16 215,8	16 830,9	17 918,9
	Капиталови разходи	17 131,8	17 131,8	17 131,8
26	Държавна агенция за младежта и спорта			
	Общо разходи	23 871,3	24 331,6	24 784,1
	Текущи разходи	22 971,3	23 431,6	23 884,1
	Капиталови разходи	900,0	900,0	900,0
27	Комисия за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност			
	Общо разходи	7 127,0	7 607,8	8 105,6
	Текущи разходи	6 082,0	6 562,8	7 060,6
	Капиталови разходи	1 045,0	1 045,0	1 045,0
28	Национална служба за охрана			
	Общо разходи	32 892,0	35 544,0	38 344,0
	Текущи разходи	31 319,0	33 971,0	36 771,0
	Капиталови разходи	1 573,0	1 573,0	1 573,0

№	Държавни органи, министерства, ведомства, Сметна палата, Комисия за финансов надзор, Национален осигурителен институт, Национална здравноосигурителна каса, Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и Учителски пенсионен фонд	Разходен таван	Разходен таван	Разходен таван
		2009 г.	2010 г.	2011 г.
	1	2	3	4
29	Национална разузнавателна служба			
	Общо разходи	22 560,0	24 093,0	25 641,0
	Текущи разходи	21 360,0	22 893,0	24 441,0
	Капиталови разходи	1 200,0	1 200,0	1 200,0
30	Омбудсман			
	Общо разходи	3 568,0	3 713,0	3 821,0
	Текущи разходи	3 368,0	3 513,0	3 621,0
	Капиталови разходи	200,0	200,0	200,0
31	Национален статистически институт			
	Общо разходи	28 782,5	31 032,1	33 448,5
	Текущи разходи	25 863,8	28 113,4	30 529,8
	Капиталови разходи	2 918,7	2 918,7	2 918,7
32	Комисия за защита на конкуренцията			
	Общо разходи	5 294,8	5 490,2	5 684,0
	Текущи разходи	5 094,8	5 290,2	5 484,0
	Капиталови разходи	200,0	200,0	200,0
33	Комисия за регулиране на съобщенията			
	Общо разходи	13 156,7	13 709,2	14 241,5
	Текущи разходи	8 656,7	9 209,2	9 741,5
	Капиталови разходи	4 500,0	4 500,0	4 500,0
34	Съвет за електронни медии			
	Общо разходи	1 906,8	2 016,5	2 120,9
	Текущи разходи	1 688,2	1 797,9	1 902,3
	Капиталови разходи	218,6	218,6	218,6
35	Държавна комисия за енергийно и водно регулиране			
	Общо разходи	4 299,9	4 604,1	4 973,1
	Текущи разходи	3 789,2	4 093,4	4 462,4
	Капиталови разходи	510,7	510,7	510,7
36	Агенция за ядрено регулиране			
	Общо разходи	6 147,6	5 974,2	6 222,0
	Текущи разходи	5 961,0	5 787,6	6 035,4
	Капиталови разходи	186,6	186,6	186,6
37	Държавна комисия по сигурността на информацията			
	Общо разходи	12 858,0	13 028,0	13 186,0
	Текущи разходи	3 018,0	3 188,0	3 346,0
	Капиталови разходи	9 840,0	9 840,0	9 840,0
38	Държавна агенция по туризъм			
	Общо разходи	5 933,7	6 114,3	6 196,1
	Текущи разходи	5 895,7	6 076,3	6 158,1
	Капиталови разходи	38,0	38,0	38,0
39	Национална агенция "Пътна инфраструктура"			
	Общо разходи	313 016,0	348 638,0	351 076,0
	Текущи разходи	179 756,6	185 378,6	187 816,6
	Капиталови разходи	133 259,4	163 259,4	163 259,4

№	Държавни органи, министерства, ведомства, Сметна палата, Комисия за финансов надзор, Национален осигурителен институт, Национална здравноосигурителна каса, Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и Учителски пенсионен фонд	Разходен таван	Разходен таван	Разходен таван
		2009 г.	2010 г.	2011 г.
	1	2	3	4
40	Сметна палата			
	Общо разходи	20 191,0	21 256,0	22 714,0
	Текущи разходи	17 891,0	18 956,0	20 414,0
	Капиталови разходи	2 300,0	2 300,0	2 300,0
41	Комисия за финансов надзор			
	Общо разходи	12 082,4	13 428,5	14 570,3
	Текущи разходи	11 484,4	12 830,5	14 352,3
	Капиталови разходи	598,0	598,0	218,0
42	Национален осигурителен институт			
	Общо разходи	7 517 844,1	8 218 334,4	8 906 932,8
	Текущи разходи	7 443 948,3	8 144 488,6	8 833 087,0
	Капиталови разходи	13 895,8	13 845,8	13 845,8
	Резерв	60 000,0	60 000,0	60 000,0
43	Национална здравноосигурителна каса			
	Общо разходи	2 038 164,3	2 278 973,1	2 619 063,1
	Текущи разходи	1 793 915,0	2 003 361,7	2 280 787,2
	Капиталови разходи	4 000,0	4 000,0	24 000,0
	Резерв	240 249,3	271 611,4	314 275,9
44	Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите"			
	Общо разходи	1 795,1	1 719,4	1 722,6
	Текущи разходи	1 795,1	1 719,4	1 722,6
45	Учителски пенсионен фонд			
	Общо разходи	11 849,5	14 859,1	17 227,2
	Текущи разходи	11 849,5	14 859,1	17 227,2

РАЗХОДНИ ТАВАНИ ПО ИЗВЪНБЮДЖЕТНИТЕ ФОНДОВЕ

ЗА ПЕРИОДА 2009 г.-2011 г.

(в хил. лева)

№	Наименование	2009г.	2010г.	2011г.
	1	2	3	4
1.	ДЪРЖАВЕН ФОНД "ЗЕМЕДЕЛИЕ"			
	Общо разходи	933 469,6	1 134 213,2	1 263 851,4
	Текущи разходи	912 969,6	1 112 213,2	1 241 851,4
	Капиталови разходи	20 500,0	22 000,0	22 000,0
	Щатни бройки	1 535	1 535	1 535
	Средногодишни щатни бройки	1 443	1 535	1 535
2.	ИЗВЪНБЮДЖЕТНА СМЕТКА НА НАЦИОНАЛНИЯ ФОНД КЪМ МИНИСТЪРА НА ФИНАНСИТЕ			
	Общо разходи	2 211 310,7	3 330 553,3	3 737 458,7
	Текущи разходи	540 671,8	722 901,1	598 501,2
	Капиталови разходи	1 670 638,9	2 607 652,2	3 138 957,5
3.	ФОНД ЗА ПОКРИВАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЯ КЪМ АГЕНЦИЯТА ЗА ПРИВАТИЗАЦИЯ			
	Общо разходи	10 737,5	574,5	
	Текущи разходи	10 652,5	554,5	
	Капиталови разходи	85,0	20,0	

**ПРОЕКТ НА СУБСИДИИ/ТРАНСФЕРИ ЗА БЪЛГАРСКАТА
НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ, БЪЛГАРСКОТО НАЦИОНАЛНО РАДИО,
БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ, ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ
УЧИЛИЩА И ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ ВОЕННИ УЧИЛИЩА
ЗА ПЕРИОДА 2009-2011 г.**

(в хил.лв.)

№	Българска национална телевизия, Българско национално радио, Българска академия на науките, Държавни висши училища и Държавни висши военни училища	2009 г.	2010 г.	2011 г.
	1	2	3	4
1.	Българска национална телевизия	76 803,2	79 350,0	80 899,7
	в т.ч. по чл.70, ал.4, т.2 от Закона за радиото и телевизията	9 000,0	9 000,0	9 000,0
2.	Българско национално радио	58 025,4	59 708,8	60 609,1
	в т.ч. по чл.70, ал.4, т.2 от Закона за радиото и телевизията	8 798,7	8 798,7	8 798,7
	Трансфери от бюджета на Министерството на образованието и науката за Българската академия на науките и държавните висши училища	485 108,7	508 124,8	535 202,6
3.	Българска академия на науките	95 772,4	99 968,4	106 344,0
4.	Държавни висши училища	389 336,3	408 156,4	428 858,5
	Трансфери от бюджета на Министерството на отбраната за държавните висши военни училища	30 962,0	33 360,0	35 820,0
5.	Държавни висши военни училища	30 962,0	33 360,0	35 820,0

Приложение № 5
към т. 5

РАЗХОДНИ ТАВАНИ ПО БЮДЖЕТА НА ОБЩИНИТЕ ЗА ДЕЛЕГИРАНИТЕ
ОТ ДЪРЖАВАТА ДЕЙНОСТИ ЗА ПЕРИОДА 2009-2011 г.

(в хил. лв.)

Показатели	Разходен таван за 2009 г.	Разходен таван за 2010 г.	Разходен таван за 2011 г.
1	2	3	4
ОБЩО РАЗХОДИ	2 132 676,6	2 299 342,0	2 478 203,9
Текущи разходи	1 991 176,6	2 154 842,0	2 332 203,9
Капиталови разходи	141 500,0	144 500,0	146 000,0
в т. ч. за:			
<u>Делегирани от държавата дейности по образованието</u>	1 283 068,0	1 386 585,2	1 493 045,2
Текущи разходи	1 241 368,0	1 344 885,2	1 450 945,2
Капиталови разходи	41 700,0	41 700,0	42 100,0
<u>Делегирани от държавата дейности по здравеопазването</u>	185 956,2	204 590,3	225 451,3
Текущи разходи	179 356,2	197 990,3	218 651,3
Капиталови разходи	6 600,0	6 600,0	6 800,0
<u>Делегирани от държавата дейности по социалното подпомагане и грижи</u>	183 230,0	185 115,3	193 889,2
Текущи разходи	176 130,0	178 015,3	186 689,2
Капиталови разходи	7 100,0	7 100,0	7 200,0
<u>Делегирани от държавата дейности по културата</u>	81 708,9	88 650,0	97 085,1
Текущи разходи	78 008,9	84 950,0	92 585,1
Капиталови разходи	3 700,0	3 700,0	4 500,0

**АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ**

2008 година

I. Индикатори на външния и финансовия сектор¹

През 2007г. дефицитът по текущата сметка възлезе на стойност 6 219.9 млн. евро, като нарасна с 1 729.5 млн. евро спрямо предходната година, достигайки дял от 21.5% от БВП. Влошаването се дължеше предимно на увеличил се отрицателен търговски баланс. В основата на формираното високо отрицателно салдо по текущата сметка стои бързото нарастване на инвестициите. Нарасналото вътрешно търсене, кредитната активност и сравнително високата възвръщаемост от инвестиции са факторите, съпътстващи увеличаващото се неравновесие между инвестициите и спестяванията.

Финансовата сметка бе положителна и покри изцяло дефицита по текущата сметка. Преките чуждестранни инвестиции достигнаха 6.1 млрд. евро за годината, като основни фактори за привличането им бяха високата възвръщаемост от инвестиции в страната, добрият инвестиционен климат, динамично развиващата се икономика и политическата и икономическа стабилност на страната.

В края на 2008г. дефицитът по текущата сметка на страната се очаква да достигне 21.1% от БВП в резултат на нарастването на дела на търговския дефицит в БВП до 26.8%. Въпреки очакванията за ускоряване на износа и леко забавяне в ръста на вноса, салдото по търговията със стоки ще продължи да се влияе от формираната се вече голяма разлика в базите за растеж на двата потока.

След двете години на забавяне на реалния ръст на износа в резултат на проявата на негативни външни шокове и на реструктуриране на мощностите на ключови вносителни, през 2008 г. реалният износ се очаква да започне да се възстановява вследствие на подобрения капацитет за износ на експортната промишленост. Прогнозата е за ръст от малко под 10%, като основен ограничителен фактор за растежа са очакванията за забавяне на външното търсене по линия на страните търговски партньори от ЕС. Определящи фактори за обема на вноса през настоящата година се очаква да бъдат инвестициите, нуждите на износа от суровините и потреблението, като очакваният реален ръст е около 10-11%.

Валутните резерви на БНБ нараснаха с 33.7% на годишна база (или с 5.887 млрд. лв.) и достигнаха почти 23.346 млрд. лв. Основният принос за нарастването имаха банковите резерви, които в следствие на увеличения процент на минималните задължителни резерви от септември 2007г., се увеличиха с 60.9% на годишна база. Нарастването на депозита на правителството поради доброто изпълнение на бюджета също допринесе за нарастването на валутните резерви.

Активите на търговските банки се увеличиха с 40% на годишна база, като достигнаха до 59.1 млрд.лв. в края на 2007г. Въведената през 2007г. рамка за измерването на капитала и капиталовите изисквания Базел II наложи на банките да осигурят допълнително капиталово покритие на различните видове риск, включително и операционния риск. В резултат на това, собствените средства на системата нарастват

¹ Източник АИАП

с 52% през 2007г. (28.9% през 2006г.). Нетната печалба в банковата система през 2007г. нараства с 41.6% до 1 143.6 млн.лв. и е най-висока за последните 10 години.

От началото на 2007г. кредитната активност на банките в страната се запази, което доведе до бързо увеличаване на кредита за частния сектор, като се наблюдаваха не само високи темпове на нарастване на годишна база, но и ръст на обемите. Въпреки, че показателите за качеството на кредитните портфейли останаха добри, бързият темп на растеж на банковия кредит води до натрупване на кредитен риск в системата. През юли БНБ обяви, че повишава процента на минималните задължителни резерви от 8% на 12%, считано от 1 септември 2007г. Въпреки това, до края на годината мерките на БНБ не доведоха до съществено забавяне на ръста на кредитите, но рефлектираха в ръст на лихвените проценти както на междубанковия пазар, така и по депозитите и кредитите за частния сектор. Динамиката на номиналните лихвените проценти се влияеше и от нарастването на инфлацията в страната, както и от нестабилността на международните финансови пазари.

От средата на 2007г. международните финансови пазари започнаха да проявяват силна нестабилност, причинена от срива на пазара на ипотечни облигации в САЩ. Това оказва влияние върху доверието и общата ликвидност на световните пазари и доведе до повишаване на лихвените проценти. Към момента в страната не се наблюдават значими негативни ефекти от международната криза. Банковата система остава добре капитализирана, а качеството на кредитните портфейли е добро. Сред факторите, които оказват положително и възпиращо влияние са минималният дял на дериватни инструменти в активите на банките и притежаването на основни български банки от банкови групи, които не са обявили загуби в следствие на кризата.

Финансовата криза в САЩ и несигурността на международните финансови пазари изискват повишено внимание. Представената прогноза за макроикономическите показатели трябва да се разглежда като централен сценарий за развитие, като рисковете са в негативна посока. Евентуалното отражение от усложняването на финансовата криза върху българската икономика може да се прояви в следните направления:

- постепенно повишаване на лихвите по кредитите и поскъпване на тяхното обслужване. Задълбочаването на проблемите в европейската банкова система може да доведе до намаляване на ресурса, отпускан на българските банки от техните централи, което да ограничи кредитирането;

- по-голямо забавяне на растежа на страните от еврозоната, които са основни търговски партньори на България, при което да намалее ръста на износа;

- повишаването на склонността за избягване на риск може да доведе до отлив на инвестиции от страни с нововъзникващи пазари, да намалеет преките чуждестранни инвестиции, вноса и да се свие дефицитът по текущата сметка. При реализирането на този негативен сценарий ще спадне растежът на БВП, а оттам и бюджетните приходи.

Повишените рискове, свързани с негативното влияние на външната среда изискват засилване на бюджетната дисциплина, стриктно спазване на разходните тавани и въздържане от скъпи за бюджета реформи, които могат да увеличат базата на разходите за следващите години и да влошат средносрочната устойчивост на публичните финанси.

II. Структура на държавния дълг 2007г.

В структурата на консолидираните държавни задължения към края на 2007г. държавният дълг съставлява 96.7%. Въпреки значителния си дял, в сравнение с края на

предходната година, размерът му отбеляза намаление с почти 9% и възлезе на 10 097.6 млн. лева.

Таблица: Размер на консолидирания държавен дълг

Структура	(млн. лева)		
	2005 г. към 31.XII.	2006 г. към 31.XII.	2007 г. към 31.XII.
Консолидиран държавен дълг	12 562.0	11 275.4	10 441.7
1. Държавен дълг	12 380.9	11 041.9	10 097.6
2. Дълг на социалноосигурителните фондове	0.0	0.0	0.0
3. Дълг на общините	181.1	233.5	344.1

Забележки:

1. Държавния дълг се отчита по номинална стойност и не включва държавногарантираните заеми.
2. За изчисляване е използвано БВП за 2007 г. - 56 519.8 млн. лв., БВП за 2006 г. - 49 361.0 млн. лв. и БВП за 2005 г. - 42 797.4 млн. лв.
3. Преизчислението на дълга в евро е по централния курс на БНБ за съответните валути към българския лев за последния работен ден на периода.

Източник: МФ

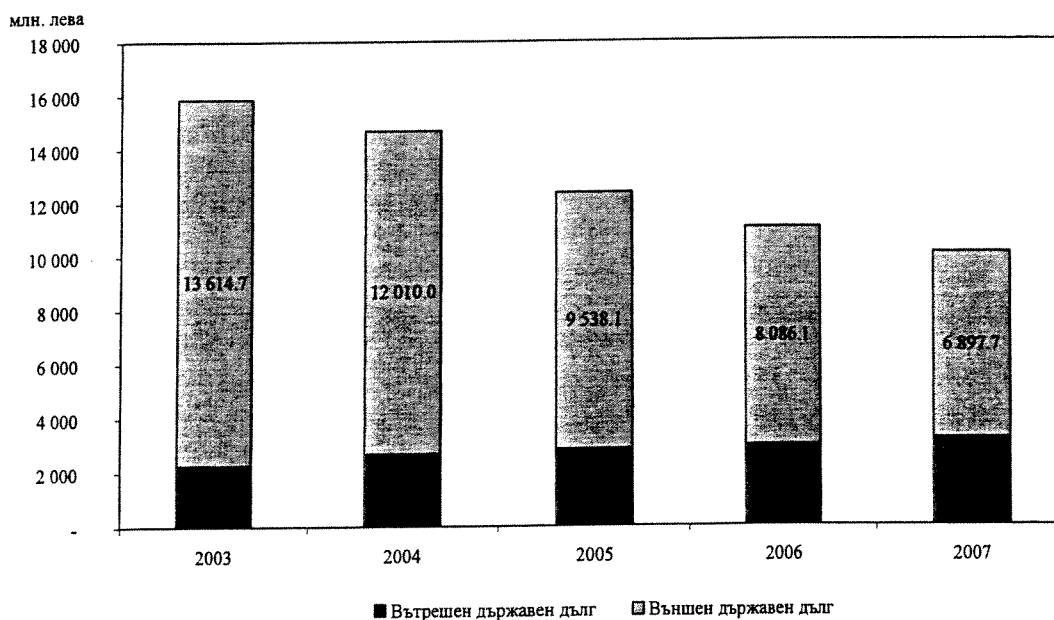
За поредна година, в резултат на реализираната положителна нетна емисия, вътрешният дълг регистрира ръст от 8.3%. Независимо от редукцията в планираните обеми на предлаганите през годината емисии съкровищни бонове и облигации на местния пазар, основно поради увеличаващия се фискален резерв, генерирания бюджетен излишък и прогнозите за покачване в лихвените нива, общата номинална стойност на емитираните през годината държавни ценни книжа превиши миналогодишния обем със 122.3 млн. лв. Реализираните обеми са предимно в 3, 5 и 10-годишния сегмент на матуритетната крива, което предопредели следното разпределение на обемите ДЦК в обръщение, в основните времеви интервали: средносрочни 35.9% и дългосрочни 64.1%. В резултат на провежданата емисионна политика и извършените погашения през 2007 г., дялът на 10-годишните ДЦК в общия размер на вътрешния дълг се увеличи и достигна до 26.1%, за сметка на останалите матуритетни групи. Увеличен е леко и среднопретегления матуритет на ДЦК, емитирани на аукционен принцип до 7 години и 4 месеца. И през тази година търсенето изпревари предлагането със среден коефициент на покритие от 2.8. Постигнатата доходност в края на периода регистрира леко повишение, като основен фактор за това бе наблюдаваната тенденция към покачване на лихвените нива в глобален мащаб, предопределено от наблюдаваните сътресения на финансовите пазари. Пласираните на вътрешния пазар емисии бяха деноминирани в национална валута и с фиксирани лихвени купони.

Номиналният размер на вътрешния държавен дълг в края на 2007 г. възлиза на 3 199.9 млн.лв., а като съотношение към БВП 5.7%. От него, дялът на емисиите на ДЦК, емитирани на аукционен принцип представлява 88.7%, (2 838.3 млн.лв), а на ДЦК, емитирани в резултат на структурната реформа - 11.3% (361.6 млн.лв). В сравнение с 2006 г. вътрешният държавен дълг отбелязва номинално увеличение от 244.1 млн.лв., което се дължи на реализираните положителни нетни емисии. Общият размер на

извършените плащания през 2007 г. възлиза на 520 млн. лв., в това число 376.3 млн.лв. амортизационни плащания и 143.7 млн. лв. лихвени плащания.

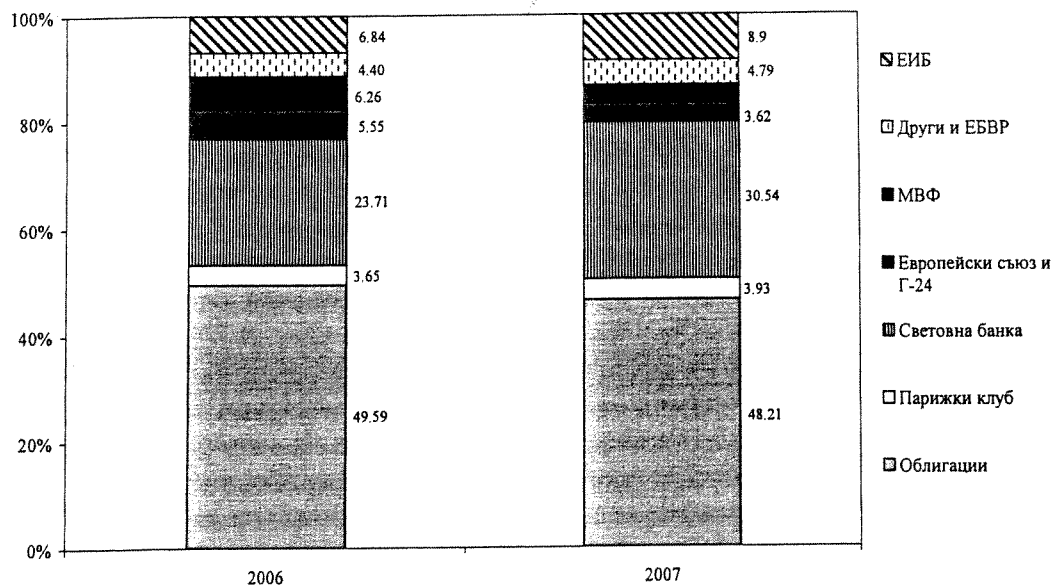
Размерът на външния държавен дълг към края на 2007 г. е 6 897.7 млн. лв., което представлява намаление с 14.7% в сравнение с предходната година. През 2007 г. не бяха емитирани ДЦК на външните пазари. Основните фактори за регистрираното отрицателно нетно външно финансиране са предимно извършените погашения по дълга в размер на 1 389.9 млн.лв. , в т.ч. падежирането на еврооблигациите с номинал от 250 млн. евро (489 млн. лв.), реализираните предсрочни погасявания на държавни задължения към МВФ и Конфедерация Швейцария в размер на 477.8 млн.лв. В структурата на външния дълг по видове дългови инструменти към края на годината единствено държавните инвестиционни заеми, администрирани по бюджетите на министерствата са с положителен нетен резултат, въпреки отчетената по-ниска от планираната усвояемост - 74.7%. Делът на тези заеми в края на 2007 г. възлиза на 18.1% от външния държавен дълг, но предвид характера и спецификата им – основно предназначени за финансиране на важни инфраструктурни проекти и социални програми, се очаква и в бъдеще дела им да се увеличава. В края на месец юни 2007 г. по сметки на централния бюджет постъпиха средствата от Първия заем за развитие на политиките за институционална реформа на социалните сектори (SIR DPL I) от Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР) на стойност 114 млн. евро. В структурата на дълга по кредитори, най-голям е делът на облигациите – 48.2%, следван от заемите към Световна банка - 30.6%, ЕИБ - 8.9%, други кредитори и ЕБВР – 4.8%, Парижки клуб - 3.9% и Европейски съюз - 3.6%.

Графика: Динамика на вътрешния и външен държавен дълг

Източник: МФ

Графика: Структура на външния държавен дълг по кредитори

Източник: МФ

По-ниската номинална стойност на държавния дълг, отчетена към края на 2007г. в сравнение с предходната, рефлектира съответно и в по-малки разходи за лихви (618.5 млн.лв.), което представлява изпълнение с близо 15% по-малко в сравнение с планираните за периода средства. Освен по-ниския размер на дълга, редуцията в планирания ресурс за разходи се дължи и на разликата в нормативно фиксираните стойности основно за LIB6MEUR, щатския долар и японската йена и реалните им нива при изплащанията.

Гарантираният от държавата дълг към външни кредитори остана почти непроменен, като към края на периода възлиза на 1 069.8 млн.лв., или 8.2 млн.лв. по-малко в сравнение с 2006г. Основна причина за това са по-малкият обем усвоени средства и отчетената разлика във валутните курсове. Като процент от БВП държавногарантираните задължения представляват 1.9%. През годината не са активирани нови гаранции, което спести законово определените средства за покриване на риска от активиране.

III. Рискове, свързани със структурата на дълга.

Сложилата се макроикономическа среда, както и настъпилите промени в параметрите на държавния дългов портфейл през годината, предопределят необходимост от актуализация на основните рискове, свързани с нивото и структурата на суверенните задължения, както и на дефинираните в Стратегията за управление на дълга цели.

- Риск за рефинансиране

Основно свързан с емитирането на нов дълг, с цел осигуряване на средства за бюджета за покриване на задълженията по съществуващ към момента дълг. Рискът за рефинансиране е пряко зависим от:

- Размера на необходимия финансов ресурс и от текущите пазарни условия. Регулира се посредством изглаждане на погасителния профил на задълженията. Към

края на 2007г. държавният дълг се характеризира с плавна схема на обслужване в средносрочен план, с изолирани пикове през 2013г. и 2015г., при падежиране на глобалните облигации. Изплащането през годината на евроблигационната емисия, както и извършените предсрочни погасявания на дълг към МВФ и Конфедерация Швейцария в приблизително същия размер не доведе до съществено увеличаване в амортизационните бюджетни разходи.

- Дела на краткосрочния дълг в общия дълг и средния му остатъчен срок, идентифициращ обстоятелството, кога останалите задължения ще се трансформират в краткосрочен дълг. Частта на краткосрочните задължения е 4.7%, а на дългосрочните - 95.3%. Въпреки извършените операции по обратно изкупуване на дългосрочен дълг и в края на 2007г., средният остатъчен срок се е увеличил леко, с около два месеца, вследствие основно на усвояванията по заема от МБВР и такива по държавни инвестиционни проекти и програми, както и на провежданата от правителството емисионна политика на местния пазар, с акцент върху средно и дългосрочни ДЦК. Сериозното присъствие на пазара на инвеститори като банки и гаранционни фондове, осигурява траен интерес към дългосрочни ДЦК на вътрешния пазар и подпомага увеличаването на средния остатъчен матуритет на дълга в обръщение.

- Пазарен риск.

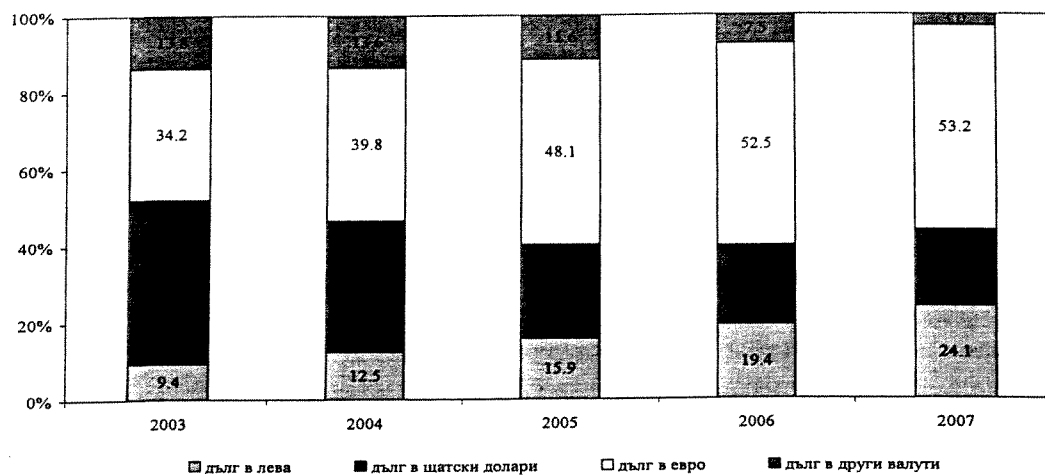
Асоциира се основно с риска от промяна в нивата на валутните курсове и лихвените проценти.

- Риск свързан с промяна във валутния курс

Този риск се генерира в резултат на наличните в държавния дългов портфейл инструменти, деноминирани във валути различни от еврото и лева, промените в нивата на които, водят до промяна както в номиналната стойност на дълга, така и в планирания финансов ресурс за неговото обслужване.

И през 2007г. продължиха тенденциите за промяна във валутната структура в посока увеличаване на дела на деноминирания в национална валута и евро дълг. В основна степен валутната композиция на дълга е предопределена от фиксирания курс на лева към еврото, постепенно увеличаващия се дял на износа към страните от ЕС, както и от пълноправното членство на страната в Европейския съюз. В сравнение с края на 2006г., дългът в лева нарасна с около пет процентни пункта и достигна 24.1%, а този в евро с почти един процентен пункт, респективно с дял от 53.2%. Увеличението на тези дялове е за сметка на намаление на пропорционалните съотношения на останалите валути. Частта от дълга деноминирана в щатски долари намаля с около 1% до 19.7% , а тази в други валути намаля със 4.5% до 3% съответно. Отчетената промяна в посока ограничаване на валутната експозиция на държавните задължения е резултат от емитирането на вътрешния пазар на държавни ценни книжа в лева, извършване на предплащания и редовна амортизация на доларов дълг по предварително договорени с външните кредитори схеми.

Графика: Валутна структура на държавния дълг

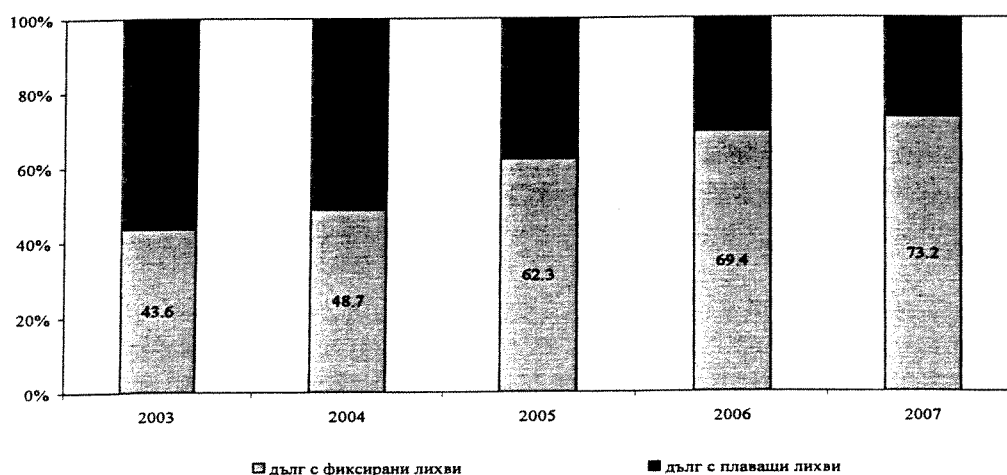

Източник: МФ

- Риск свързан с изменение на лихвените проценти.

Определя се от вероятността за промяна в размера на очакваните предстоящи лихвени плащания в резултат от изменение на бъдещите лихвени нива при рефинансиране на дълга и еластичността на бъдещите разходи по дългови инструменти в обръщение с плаващи лихвени купони. Този риск, се определя от една страна от номиналното ниво на дълга и средния му остатъчен срок - фактори с реципрочен ефект, и от друга - тенденциите за промяна на лихвите, определящи разходите по обслужване на държавните задължения. Намалението на размера на дълга, паралелно с увеличението частта на дълга с фиксирани лихвени купони, представляваща 73.2% в края на 2007г. (69.4% през 2006г.) основно в резултат на доминантното емитиране на вътрешния пазар на инструменти с фиксирани лихви и предплащания на дълг с плаващи такива, ограничава до голяма степен ефекта от оформящата се тенденция за покачване на международните лихвени нива (LIB6MEUR, EURIBOR) върху очакваните разходи за лихви, пряка функция от които са бюджетните разходи.

Графика: Лихвена структура на държавния дълг

Източник: МФ

- Ликвиден риск

Това е рискът от обезпечаване на бързореализуем свободен финансов ресурс за покриване на краткосрочните задължения на страната. Следва да се анализират следните две направления:

- Осигуряване на необходимите финансови средства.

Генерираният от правителството в последните години (от 2004г.) бюджетен излишък, който към края на 2007г. е 3.5% от БВП, както и трайно високите нива на фискалния резерв, създават достатъчно сигурна и благоприятна среда за емитиране на местния пазар на ценни книжа, единствено с цел рефинансиране на съществуващи задължения и поддържане на ефективен и ликвиден вътрешен пазар.

Същевременно, наличието на фискален резерв в размер, значително превишаващ нормативно фиксираните нива, способства за намаляване цената на бъдещото финансиране, посредством възможността за отлагане момента за достъп до капиталовите пазари, когато заемането се оказва невъзможно или неефективно.

- Управление на излишъка.

Към края на 2007г. размерът на фискалния резерв е 7.45 млрд. лв., при минимално изискуем размер от 3.6 млрд. лв. Наличното превишение даде възможност през 2007г. да бъдат извършени предсрочни погасявания на задължения с общ номинален размер от 477.8 млн. лева.

- Риск от активиране на държавни гаранции.

Отчитайки факта, че с държавногарантиран дълг се финансират предимно проекти в публичния сектор от съществена значимост, основното направление към което са насочени усилията с цел превенция на този вид риск е внимателния подбор на проектите, които да носят минимален риск от активиране на държавната гаранция. Особено внимание следва да се отделя на прецизния анализ за очакваната рентабилност на проектите, която да обезпечи и гарантира бъдещото изплащане на поетите финансови ангажименти, внимателна оценка на риска от активиране, както и оценка възможността на бюджета да поеме евентуално изплащане на тези задължения. В тази връзка, стриктното придържане към изискванията на Наредбата за условията, на които трябва да отговарят инвестиционните проекти, финансирани с държавни заеми, и проектите, кандидатстващи за финансиране с държавна гаранция, и за реда за тяхното разглеждане, приета с ПМС № 28 от 7.02.2003г. (обн., ДВ, бр. 15 от 14.02.2003г.)- гарант за внимателната селекция на подходящи проекти и прозрачната процедура за избор, способства за ограничаване в разумни граници на ежегодно нормативно заделяния резерв в случай на активиране на държавни гаранции. Използването на подобен превантивен механизъм следва да обезпечи минимизиране на негативните последици от този риск. В резултат на проведената процедура по реда на Наредбата, през 2008г. е одобрен само един проект "Изграждане на площадка на АЕЦ „Белене“", който да се финансира със заем с държавна гаранция.

- Риск, свързан с размера на дълга.

Към края на 2007 г. съотношението на държавния дълг към БВП представлява 17.9%. Предвид стриктния контрол върху размера на дълга, налаган ежегодно с утвърдените законово лимити за максимално допустимия му размер към края на годината и максималния размер на новоemitиран дълг, паралелно с отчетения ръст на БВП от 6.2% за 2007г. и очакван средно 6.4% за следващите три години, този риск е силно ограничен и не създава предпоставки за реална заплаха за финансовата и макроикономическа стабилност на страната.

- Оперативен риск.

Оперативният риск е свързан с:

- Процеса по управление на дълга и/или с увеличаване на останалите рискове в резултат на неподходяща организация за управление и контрол на държавните задължения. Ограничава се чрез организация на дейността по начин, следващ най-добрите практики в световен мащаб.

През октомври 2007г. приключи успешно първия съвместен проект между италианското Министерство на икономиката и финансите и българското Министерство на финансите за изграждане на интегрирано държавно съкровище в Министерство на финансите. Проектът стартира през февруари 2006г. с финансовата подкрепа по програма PHARE 2004 на ЕС. Крайната стратегическа цел на този съвместен проект – „Укрепване на институционалния капацитет на Министерство на финансите с цел осигуряване на стабилни публични финанси и ефикасно управление на националните и европейските фондове след приемането на България в ЕС”, както и задачата на проекта, “Хармонизиране на функциите и структурата на Държавното съкровище в България в съответствие с най-добрите практики в страните – членки на ЕС” са постигнати в пълна степен благодарение на съвместните усилия на българските и италианските партньори. В резултат на проекта е разработена и приета Концепцията за оптимизиран модел на държавното съкровище.

В проекта бяха пряко ангажирани също така, централната банка и статистическия институт на Италия, както и беше осъществено сътрудничество по конкретни въпроси със специалисти от 12 страни-членки на ЕС.

- Наличие на съвременен софтуер за анализ и оценка на дълговите параметри, както и разработването на подходящ такъв, технически съвместим с Официалния регистър за държавния и държавногарантиран дълг .

Във връзка, с поетите от страната ангажименти за предоставяне на статистически данни за дълга в качеството си на пълноправен член на ЕС, основно на Евростат и ЕЦБ, през годината беше създаден и въведен в експлоатация Статистически модул. Модулът принципно е интегриран към официалния регистър на държавния и държавногарантирания дълг, но с цел постигане на по-голяма оперативност, му бе обезпечена функционална самостоятелност. Основното предназначение на модула е автоматизиране на обработката на данни за задълженията на сектор „Държавно управление” и неговите подсектори. Резултатът от неговото внедряване е получаване в типови шаблонни форми на информацията за дълга, обработена и в разбивка съгласно европейските регламенти. С цел осигуряване на необходимата нормативно определена база данни за всички подсектори, реорганизирания според европейските изисквания информационен масив бе допълнен с данни за задълженията на местните правителства, чрез допълнително изградената софтуерна връзка, обезпечаваща техния трансфер от създадения съгласно Закона за общинския дълг Регистър на общинския дълг.

В краткосрочен план се предвижда стартирането на дейността по разработване на модул за анализ и оценка на риска, подпомагащ процеса по взимане на решения и контрол на рисковете, в условия на активно управление на дълга.

- По-нататъшно усъвършенстване на прилаганата методология за отчитане на дълговите показатели.

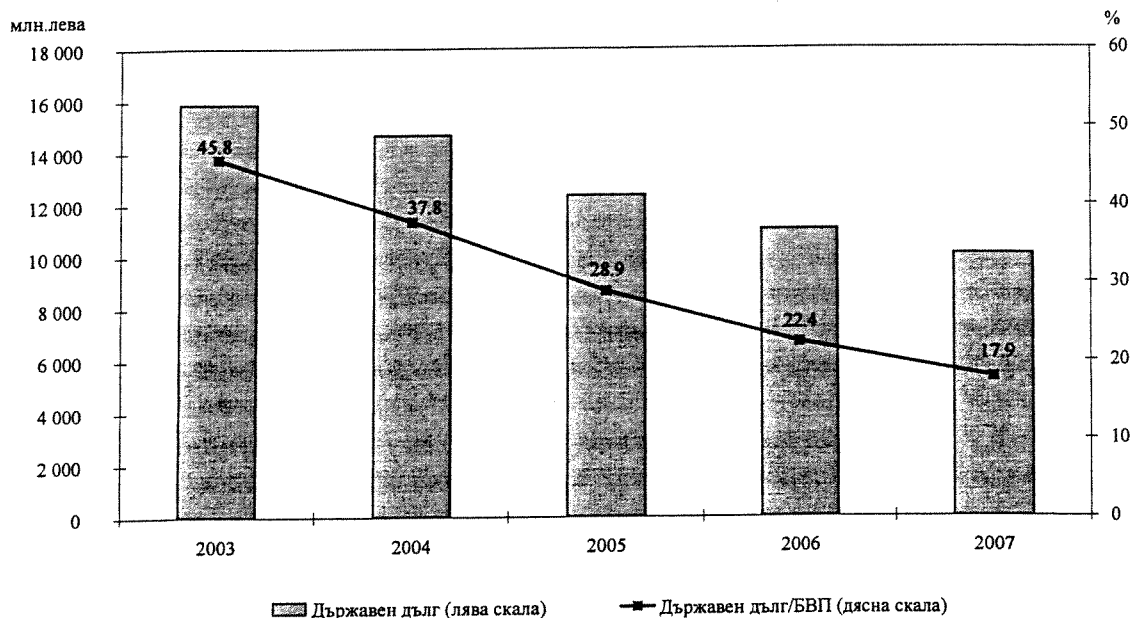
С цел постигане на пълно хармонизиране на държавната финансова статистика с европейските методологически принципи бе разширен обхвата на предоставяната на ЕК информация, като към предоставяните данни за консолидирания държавен дълг бяха прибавени, съгласно инструкциите на Евростат и задълженията на други единици, влизащи в обхвата на сектор „Държавно управление”.

На база очакванията за изменение в стойностите на основните макроикономически показатели в краткосрочен и средносрочен план, в контекста на състоянието на вътрешната и международна пазарна конюнктура, както и предвид направената оценка на рисковете, свързани с текущата структура и индикатори на държавния дълг, дефинираната в действащата Стратегия за управление на държавния дълг цел остава непроменена, нейните подцели се запазват, като се отчита следната специфика:

1. Стриктно наблюдение на размера на дълга.

Провежданата рестриктивна и благоразумна политика по управление на дълга ще бъде следвана и през настоящата година, което репликира напълно провежданата фискална политика на правителството. В тази връзка, нарастващият дефицит по текущата сметка на платежния баланс и постепенно увеличаващите се брутен външен и общински дълг, предопределят до голяма степен консервативния подход при управлението на държавните задължения, които следва да се поддържат стабилни и в размер, който не нарушава установената макроикономическа стабилност. От друга страна, темпа на развитие на икономиката запазва динамичния си характер, специфичен за развиващия се тип пазарни отношения. При прогнози за ръст на БВП от 6.2% за 2008г. се планира съотношението държавен дълг/БВП да бъде в границите под 18%.

Графика: Динамика на държавния дълг

Източник: МФ

Освен въвеждането на подобна индикативна горна граница за стойността на този показател се предвиждат и конкретни мерки, гарантиращи достигането му към края на периода, като следствие от провежданата предпазлива заемна политика, предполагаща извършване на анализ на ефектите от нея, както и оценка на възможностите за генериране на обществени ползи.

И през настоящата година с подчертан приоритет ще е стимулиране развитието на ефективен и ликвиден вътрешен пазар, като характеристиките (обем, матуритет, лихвени условия и др.) на новоемитираните ДЦК ще се определят в зависимост от

текущата пазарната конюнктура и състоянието на финансовите пазари в страната. Планираното ниво на бюджетен излишък от най-малко 3% от БВП и произтичащите от това нови постъпления във фискалния резерв, предопределят основната цел на вътрешното дългово финансиране да продължи да бъде насочена преди всичко, към рефинансиране на съществуващия към момента дълг и поддържане ликвидността на местния дългов пазар.

Следващи по обем са усвояванията по сключени държавни инвестиционни заеми, ориентирани към изграждане преди всичко на съвременна пътна инфраструктура на страната, както и в подкрепа на социалната политика на правителството.

В зависимост от изпълнението на специфични условия, през годината е възможно да бъде реализирано външно дългово финансиране, както следва:

- Средства по подписаното през 2007г. Кредитно споразумение с ЕИБ за заем, планиран като структурен програмен заем, имащ за цел осигуряване на национално съфинансиране на редица проекти, основно по оперативни програми „Транспорт” и „Околна среда”. Тегленето на първия транш, ще бъде възможно при условие, че ЕИБ е одобрила разпределението на средствата от заема за финансиране на проекти, които са включени в изготвен от съответните управляващи органи индикативен списък.

- Във връзка с подписаната Стратегия за партньорство със Световна банка, Република България ще договори Втори заем за развитие на политиките за институционална реформа в социалните сектори (SIR DPL II) при ползване на опция за отложено получаване (до 3 години). Тази опция позволява бърз достъп до финансови ресурси при необходимост от осигуряване на ликвидност в бъдеще, както и възможност за продължаване на ползотворното сътрудничество и използване на техническата помощ на Банката. По принцип, отпускането на заеми от този тип е обвързано с изпълнението на програма от действия, мерки и политики в една или повече области, както и с поддържането на определени параметри на макроикономическа стабилност.

Финансирането на проекти от публичния сектор чрез държавногарантирани заеми ще следва досега установената законово регламентирана практика, предполагаща аналитичен и рестриктивен подход, позволяващ в същото време упражняване на обществен мониторинг и контрол.

Осъществяването на заемна политика по предначертаната схема ще гарантира запазване на индикативните параметри на дълга, съблюдаване на законово установените лимити за държавния дълг, както и ще повлияе на разходите по обслужването му.

2. Ограничаване на бюджетните разходи за обслужване на дълга.

Тенденцията за плавно намаление на съотношенията разходи за обслужване на дълга към бюджетни разходи и респективно към БВП, се очаква да се запази. Следването ѝ, в изпълнение на поставената подцел, се обезпечава основно по две направления – от една страна осъществяване на стриктно наблюдение и контрол на съотношението дълг/БВП и от друга, промяна във валутната и лихвената структура на държавните задължения, в резултат от провеждане на превантивен анализ за ефектите от предприетата заемна политика.

- Валутна структура

Предвид спецификата на условията и конкретните параметри, очертани в резултат от текущата пазарна конюнктура, средносрочните тенденции на развитие на финансовите пазари в страната и в глобален мащаб, както и в контекста на макроикономическата рамка – действащ валутен борд, фиксиращ постоянен курс на лева спрямо единната валута, пълноправно членство на страната в ЕС, а и не на последно място - приходи от експорт с плавно увеличаващ се дял на постъпления в

евро, валутната структура на дълга до голяма степен е предопределена. Ясно дефиниран е и ще бъде следван стратегическият приоритет в управлението на държавните задължения, насочен към увеличаване дела на задълженията, деноминирани в евро и в национална валута.

Приоритетното финансиране с ресурс от местния пазар е предпоставка за увеличаване на относителния дял на дълга, деноминиран в лева. Планираното ново външно заемане в евро, ще компенсира в известна степен изплатените през 2007г. суверенни еврооблигации с общ номинал от 250 млн. евро, като остави частта на дълга, нечувствителна към изменението на валутните курсове относително непроменена към края на 2008г., в сравнение с предходната година. В общата валутна композиция на дълга не се очаква сериозно да се променят и процентните дялове на останалите валути (USD и др.).

- Лихвена структура

Провеждането на ефективна разходна политика предполага максимално точно определяне на бюджетния ресурс за покриване на разходите по дълга. В голяма степен, увеличаването на частта на дълга с фиксирани лихви (в евро и лева) ограничава необходимостта от заделянето на допълнителни фондове за покриване на риска от изменения в планираните нива на лихвите (валутите). Предвид очакванията (за сега в краткосрочен план) за увеличаване на международните лихви на еврото, и през 2008 г. дела на дълга с фиксирани купони плавно ще се увеличава, основно в резултат на новоемитирания вътрешен дълг, изцяло предвиден за пласиране при такива параметри, както и на част от усвояванията по външните заеми. Следва обаче да се отчете и факта, че в условията на отворена икономика, каквато е нашата, евентуалните спадове в растежите на водещите икономики ще рефлектира в намаление на цената на предлагания финансов ресурс и следователно в понижаване обема на заделените средства в държавния бюджет за настоящата година за обезпечаване на разходите по дълга. С други думи, делът на дълга с плаващи лихвени купони трябва да бъде планиран и определен в разумни граници.

- Обратно изкупуване

Увеличаващото се ниво на фискалния резерв, освен за финансиране на различни стратегически цели, при подходящи условия ще продължи да бъде използван и в бъдеще за обратно изкупуване на държавен дълг, с което от една страна ще подпомогне усилията на правителството при валутното и лихвено структуриране на държавния дългов портфейл, а от друга ще съдейства за допълнително изглаждане на погасителния профил в средносрочен план.

- Вътрешен/външен дълг

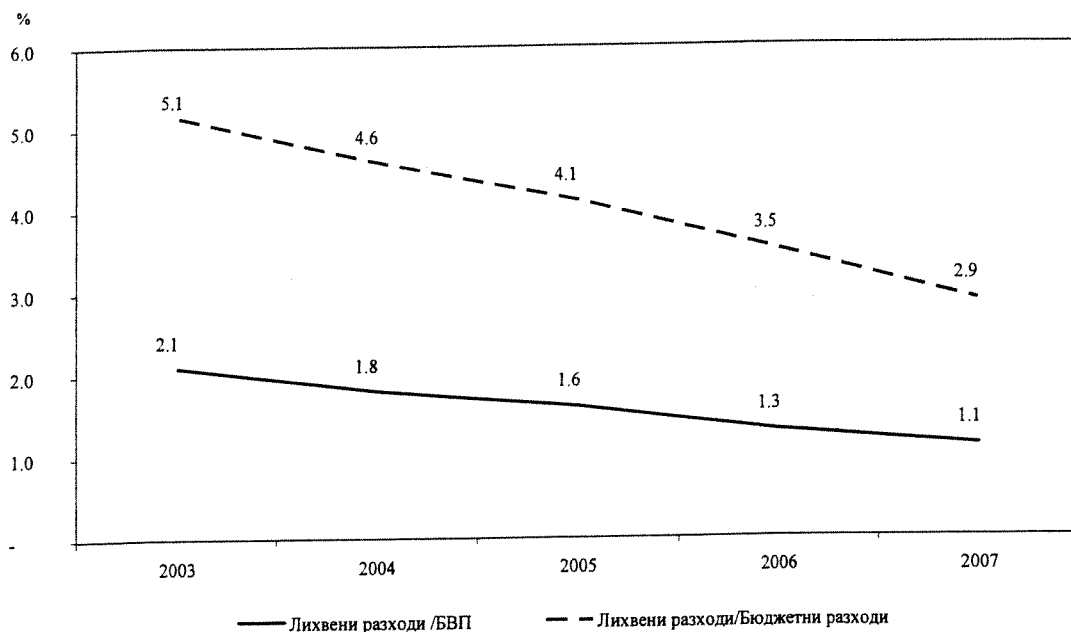
Макроикономическата стабилност в страната, доброто състояние и тенденциите на развитие на банковия сектор, който не бе засегнат чувствително от наблюдаваните сътресения на финансовите пазари в световен мащаб, добрата ликвидност в банковата система, постоянния интерес към придобиването на ДЦК, главно от страна на банките и гаранционните фондове, създават всички необходими предпоставки за ефективно пласиране на ДЦК на местния пазар. От друга страна, междубанковия пазар и други основни финансови пазари в страната бяха повлияни от глобалните тенденции за покачване на лихвените нива, което рефлектира в повишаване на изискуемата доходност от инвеститорите и респективно в понижаване на цената на ДЦК на първичния пазар. Поради така очерталата се пазарна ситуация, ще продължи провеждането на по-рестриктивна емисионна политика, отчитайки и обстоятелството, че бюджета не се нуждае от допълнително финансиране.

В тази връзка се очаква, планираната брутна вътрешна емисия през 2008г., с общ размер от около 800 млн. лв., да не бъде реализирана, а предложените обеми ДЦК да не

надвишат тези, емитирани през 2007г. Пласираните ДЦК ще бъдат предназначени единствено за подкрепа развитието и укрепването на местния пазар на ДЦК и в изпълнение на поетите ангажименти за поддържане на стабилен дългосрочен лихвен процент за целите на сходимостта, който е един от четирите Критерии на Маастрихт. В тази връзка, Министерството на финансите ще предложи в дългосрочния матуритетен сегмент по една 5 и 10-годишна емисия ДЦК, които ще преотваря периодично през годината и две или три емисии 3-месечни съкровищни бонове. Планираната и обявена в емисионната политика на Министерството на финансите през 2008г. 3-годишна емисия, няма да бъде предложена.

Към края на 2008г. се планира процентните съотношения **лихвени разходи/бюджетни разходи** и **лихвени разходи/БВП** да са в рамките на **3%** и **1%** респективно.

Графика: Лихвени разходи

Източник: МФ и НСИ

3. Осигуряване на стабилни източници за финансиране на бюджета и рефинансиране на дълга

И през 2008г. приоритетни източници за финансиране на бюджета и рефинансиране на дълга ще бъдат емисиите вътрешен дълг и заемите от международни финансови институции, първите основно използвани за рефинансиране на дълга в обръщение, а вторите – с цел обезпечаване на средства по ключови за българската икономика проекти и програми.

- Заемане от вътрешния пазар

Планираните за пласиране на вътрешния пазар обеми ДЦК, (в т.ч. техните параметри) ще бъдат текущо съобразявани, както със състоянието на финансовата система и в частност на банковата такава, така и с особеностите на световните финансови пазари, както се оценят внимателно евентуалните им последствия върху българската икономика. Основните рискове са свързани с продължаващата несигурност на международните финансови пазари, постепенното увеличаване цената на ресурса в евро и лева, както и евентуалното намаляване на средствата, отпускани от чуждите банки и банкови групи на банките и клоновете им в страната.

Евентуалното негативно влияние на дисбалансите на външните пазари, ще бъде смекчено от усилията за поддържане стабилността на местния пазар и обезпечаване на добри нива на ликвидност в моменти на временна криза или сътресения.

И през 2008г. се планира емитиране на ДЦК в основните матуриретни сегменти, в обеми не застрашаващи ликвидността на пазара и с параметри, които да позволяват поддържане на съпоставима бенчмарк крива на доходност.

- Външно кредитиране

Както вече беше отбелязано, външното финансиране през годината ще бъде ориентирано основно по линия на планираните усвоявания по държавни инвестиционни заеми и в посока затвърждаване на традиционно добрите отношения в сътрудничеството с международните финансови институции. През годината при изпълнение на определени условия, могат да бъдат усвоени средства по силата на следните споразумения:

В края на 2007г. Република България декларира, че ще започне програма, обхващаща инвестиции в група проекти, организирана посредством приоритети, които се очаква да ползват безвъзмездни помощи от ЕС през програмния период 2007-2013 г. Кредитното споразумение с ЕИБ е планирано като структурен програмен заем, имащ за цел национално съфинансиране на редица проекти. Проектите ще се финансират по следните програми на ЕС: (1) оперативна програма за транспорта, (2) оперативна програма за околната среда, и при одобрение от банката, други оперативни програми, както и някои дейности от програмата за развитие на селските райони. Заемът на обща стойност 700 млн. евро ще бъде отпуснат на централния бюджет, при условие, че сумата на заема от Банката при всички случаи ще бъде под 50% от общата стойност на съфинансираните от Банката програми на ЕС.

Съгласно одобрената Стратегия за партньорство на Световната банка с България през периода 2006-2009 г., през годината ще бъде договорен Втори заем за развитие на политиките за институционална реформа в социалните сектори (SIR DPL II). Заемът, в размер еквивалента на 150 млн. щ.д, с опция за отложено получаване, е продължение на серията от три заема за развитие на политиките. Същият е насочен към продължаване на реформите в социалните сектори, като стратегическите области са повишаване на производителността и заетостта, в подкрепа на растеж, чийто основен двигател е частният сектор в духа на Лисабонската програма на Евросъюза; фискална устойчивост и подобрен капацитет за усвояване на средства по линия на ЕС; намаляване на бедността и социално включване.

За финансиране с държавни инвестиционни заеми през 2008г. са одобрени три проекта, които ще имат влияние върху успешното усвояване на средства от Европейския съюз, увеличаване на капацитета на общините в България за ефективно използване на Структурните фондове на ЕС, върху развитието на институционалния капацитет на МВР за прилагане на европейското законодателство в областта на правосъдието и вътрешните работи, както и върху развитието на българските пристанища респ. транспортния сектор в Република България. Финансиращи институции по тези проекти са Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР), Нордик инвестмънт банк (Nordic Investment Bank) и Японската банка за международно сътрудничество (ЯБМС).

Както вече беше отбелязано, за финансиране със заеми, по които се предвижда издаване на държавна гаранция през 2008г. е одобрен проект "Изграждане на АЕЦ на площадка Белене". Финансирането по този проект се предвижда да се осигури от ЕВРАТОМ и Европейската инвестиционна банка (ЕИБ). Проектът се определя като най-големия инвестиционен проект в България за последните години с очаквано съществено въздействие върху развитието на енергетиката в страната.

4. Поддържане на тясна координация и информираност между МФ и БНБ, Евростат и МВФ, рейтингови агенции.

Министерството на финансите продължава активно и ефективно да работи и да си сътрудничи с БНБ в качеството ѝ на агент по дълга. Хармонизирането на нормативните регулации в областта на пазарите на ценни книжа и финансови инструменти, действащи в Европейския съюз наложи извършването на значителни промени в законовите и подзаконовите нормативни актове, уреждащи първичния и вторичния пазар на ДЦК. През 2007 г. са извършени промени в Закона за държавния дълг и влязоха в сила нови Наредба № 5 за реда и условията за придобиване, регистрация, изплащане и търговия с ДЦК и Наредба № 15 за контрол върху сделките с ДЦК, както и нови Критерии за избор на първични дилъри. Тези промени имплементират концепцията за „единен паспорт“ в сферата на пазара на ДЦК и създават реални предпоставки за равнопоставено участие на инвестиционните посредници от други държави-членки на вътрешния пазар на държавен дълг. В тази връзка, промени претърпя и Договора за агентство по държавни дългове между Министерството на финансите и БНБ, който регламентира основните права и задължения на двете страни, свързани с придобиването, регистрацията и търговията на ДЦК. Междувременно, усъвършенствани са и електронната система за регистриране и обслужване на търговията (ЕСРОТ) и системата за провеждане на аукциони и подписки за продажба на ДЦК (АДЦК), изградени и поддържани от БНБ в качеството ѝ на агент по вътрешния държавен дълг.

С интензивно развитие и бърз напредък се характеризира и сътрудничеството с различни европейски институции, във връзка с поетите ангажименти на България за редовно предоставяне на статистическа информация, в качеството си на пълноправен член на ЕС. По силата на Регламент 3605/93 и последващите му изменения по процедурата за свръхдефицита и дълга на консолидираното правителство, МФ изготвя и предоставя на европейската статистическа централа (Евростат) към 1 април и 1 октомври всяка година, Нотификационни таблици за дефицита и дълга (НТДД), както и тримесечни данни за дълга на сектор "Държавно управление" (съгласно изискванията на Регламент 1222/2004 от 28 юни 2004 г.). Освен подобряване на обхвата на предоставяната информация, в съответствие с методологическите разпоредби на ЕК, напредък в областта на държавната финансова статистика е постигнат и по отношение предоставянето на консолидирани данни за дълга на сектор „Държавно управление“ и на неговите под сектори “Централно правителство”, “Общини” и “Социалноосигурителни фондове”, съгласно изискванията на Европейската централна банка.

През м. март 2008г. бе организирана и проведена мисия на висши експерти от Евростат в МФ с цел анализ на използваните източници на информация, както и степента на надеждност на предоставяните на ЕК данни, основно чрез НТДД. Освен липсата на изрични препоръки към качеството на данните за консолидирания държавен дълг към настоящия момент, Евростат оцени високо нивото на административния капацитет в МФ. Усилията през годината ще са насочени към постигане на оптимална степен на хармонизация на предоставяните данни с указанията на европейските методологически регламенти.

- Рейтингови агенции

По силата на подписаните договори продължава активния диалог с рейтинговите агенции. Основно направление в регулярно осъществяваните комуникации е организирането на годишните посещения на агенциите, подготовката на необходимите в тази връзка презентации, съдържащи преглед на основни макроикономически

параметри на страната и допускания за тяхното изменение в средносрочен времеви аспект, както и организиране на конферентни разговори при необходимост. Всички тези дейности имат за цел подпомагане на процеса по реално оценяване на текущото икономическо състояние на страната. Навременното, точно и пълно предоставяне на информация е от съществено значение за повишаване на доверието на инвеститорите.

Графика: Скала на кредитните рейтинги по агенции и на присъдения от тях рейтинг на България

	Moody's	S&P	Fitch	JCRA	
	Aaa	AAA	AAA	AAA	
	Aa1	AA+	AA+	AA+	
	Aa2	AA	AA	AA	
	Aa3	AA-	AA-	AA-	
	A1	A+	A+	A+	
	A2	A	A	A	
	A3	A-	A-	A-	
	Baa1	↑ BBB+		↑ BBB+	06.06.2008
	Baa2	↑ BBB		↑ BBB	23.02.2007
	Baa3	↑ BBB-		↑ BBB-	27.06.2007
инвестиционен рейтинг	Ba1	BB+		BB+	
	Ba2	BB		BB	
	Ba3	BB-		BB-	
	B1	B+		B+	
	B2	B		B	
неинвестиционен рейтинг	B3	B-	B	B-	27.09.1996
	Caa	CCC+	CCC	CCC	
	
	C	D	D	D	

↑ Дългосрочни ДЦК-чуждестранна валута
 ↑ Дългосрочни ДЦК-местна валута